

Ν. Ε. ΜΑΥΙΤΑΚΗΣ

Διευθυντής

ΠΑΡΟΝΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Πειραιῶς καὶ Γερανίου, ἀριθ. 30.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Ἀθήναις	ἔτησίᾳ Δρ. Ν. 8
» »	ἔξαμην. » » 5
» ταῖς ἐπαρχ.	ἔτησίᾳ » » 10
» » »	ἔξαμην. » » 6
» τῶ ἐξωτερ.	ἔτησίᾳ φρ. 15

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οὐγγίλια Σακεσπέρου Ἀμλέτος μετὰ εἰκόνας — Οἱ λόγοι Ἑλληνες — Αἱ Ῥωσίδες παρθένοι ἢ αἱ σκηναὶ τῶν Μηδενιστῶν — Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος. — Κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛ. ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις Δεπ. 10
» ταῖς ἐπαρχίαις	. . . » 15
» τῶ ἐξωτερικῶ	. . . » 25
Φύλλα προηγούμενα	» 50

— Σίγα! σίγα! Ἴδὲ, ἰδὲ οὐ τὸ φάντασμα ἔρχεται πάλιν.

ΟΥΓΓΙΛΙΑΜ ΣΑΚΕΣΠΗΡΟΥ ΑΜΛΕΤΟΣ.

Ὁ Κλαύδιος, φαρμακεύσας τὸ ἀδελφὸν καὶ βασιλεῖα τῆς Δανιμαρκίας Ἀμλέτον, σφετερίζεται τὴν βασιλείαν καὶ νυμφεύεται τὴν συνένοχον τοῦ κακούργηματος βασίλισσαν Γερτρούδην. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ δολοφονηθέντος καὶ τῆς Γερτρούδης Ἀμλέτος μανθάνει τὰ πεπραγμένα παρὰ τοῦ φαντάσματος αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, ὑπερ καὶ παροτρύνει αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐκδίκησιν. Πρὸς τοῦτο δὲ νέος Ἀμλέτος προσποιεῖται τὸν πα-

ράφρονα καὶ εἰσάγει εἰς τὰ βασίλεια θίχσον ὑποκριτῶν, οἵτινες, προδιδαχθέντες, διαδραματίζουσιν ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν ἀνάκτορων αὐτὸ τὸ κακούργημα τοῦ τυράννου, ἐγγέοντος φάρμακον ἐν τῷ ὧτὶ τοῦ κοιμωμένου βασιλέως. Οἱ δὲ διαδραματιζόμενοι, ἢ τε Γερτρούδη καὶ ὁ Κλαύδιος, τεθορυβημένοι καὶ καταπεπληγμένοι πρὸς τὸ θέαμα, προδίδουσιν ἑαυτοὺς οὕτως, ὥστε τοῦ λοιποῦ οὐδεμίᾳ ὑπολείπεται τῷ Ἀμλέτῳ περὶ τοῦ διαπραχθέντος ἐπιβουλεύματος ἀμφιβολία.

Κατὰ δὲ τινὰ τοῦ Ἀμλέτου πρὸς τὴν μητέρα ἔντευξιν, φονεύει οὕτως

τὸν ἀυλάρχην Πολώνιον, πατέρα τῆς νέας Ὠφελίας, ὃν, κεκρυμμένον ὀπίσθεν τῶν παραπετασμάτων καὶ ἀκροαζόμενον, ἐκλαυβάνει ἀντὶ τοῦ Κλαυδίου. Οὗτος δὲ, φοβηθεὶς περὶ τῆς ζωῆς, καὶ θέλων ἵνα ποιήσῃται παντὶ τρόπῳ ἐκποδὼν τὸν Ἀμλέτον, ἀναθέτει δυσὶ πιστοῖς αὐτῷ δορυφόροις τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ φονεῦσαι αὐτόθι τὸν ἀνεψιόν. Ἀλλ' ὁ Ἀμλέτος, ἐννοήσας τὰ καθ' ἑαυτοῦ τεκταινόμενα, διεκφοῦγει καὶ ἐπανέρχεται μετὰ τινὰ χρόνον εἰς τὴν Δανιμαρκίαν.

Ἐν τούτοις ἢ τοῦ ἀυλάρχου Πολω-

νίου θυγάτηρ Ὀφελία, ἰδοῦσα τὸν μὲν πατέρα πεφονευμένον ὑπὸ τοῦ Ἀμλέτου, ὃν περιπαθῶς ἠγάπα, ἐκείνον δὲ παραφρονούντα καὶ ἐξόρισσον, ἑαυτὴν δὲ τῆς ἀρετῆς ἐκπλακνυθεῖσαν, τρέπτει εἰς μανίαν καὶ πνίγεται ἐν τινι παραρρέοντι ποταμῷ.

Τίς ἀγνοεῖ τὴν παθητικωτάτην καὶ σπαρξικάρδιον σκηνὴν τῆς παραφροσύνης καὶ τῆς ταφῆς τῆς ἀτυχοῦς νεάνιδος; Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Κλαύδιος ἐγκείμενος πείθει τὸν Λαέρτην νὰ φονεύσῃ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς καὶ διαφθορέα τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ὀφελίας. Πρὸς τοῦτο φαρμακεύει τὸ ξίφος τοῦ Λαέρτου καὶ παρασκευάζει ποτήριον δηλητηρίου πρὸς ὄλεθρον τοῦ Ἀμλέτου. Ἄλλ' οἱ δύο ἀντίπαλοι ἀνταλλάσσουσι κατὰ τὴν μονομαχίαν τὰ ξίφη. Ὁ Λαέρτης, πεπληγωμένος καὶ ἐκπνέων, ὁμολογεῖ τὴν προδοσίαν τοῦ βασιλέως, ὃν ὁ Ἀμλέτος διαπερᾶ διὰ τὸ πεφαρμακευμένον ξίφος· ἡ δὲ βασίλισσα ἀπορροφᾷ τὸ εἰς τὸν υἱὸν ἀποτεταγμένον δηλητήριον καὶ τελευτᾷ. Τὸ αὐτὸ δὲ πάσχει καὶ ὁ πεπληγωμένος Ἀμλέτος. Οὕτω δὲ, ἀποθανόντος τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ διαδόχου, Φορτιμύδρας ὁ νέος τῆς Νορβηγίας ἀναξ, ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Δανιμαρκίας.

Ἀξιολογώτατα τῶν προσώπων τοῦ διαβοήτου τούτου δράματος εἶναι ἡ Ὀφελία καὶ ὁ Ἀμλέτος. Ἡ φύσις τῆς ἡρώιδος εἶναι οὕτω λεπτοφυής, οὕτως ἀβρὰ καὶ εὐαίσθητος, ὥστε φοβεῖται τις μὴ καὶ ἀκορητῶς ψυῶν μιάνῃ ἢ βεβηλώσῃ αὐτήν. Διότι ὁ πρὸς τὸν Ἀμλέτον τῆς νεάνιδος ἔρωσ, ὃν οὐδέποτε οὐδενὶ ὠμολόγησεν, εἶναι μυστήριον, ὅπερ, εἰ καὶ μαντευόμεθα, ἀποθανεῖται οὐχ' ἥττον ἀνεξερεύνητον ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἐρώσεως καὶ ἐν τῇ ἡμέτερᾳ.

Ἡ ἐνάργεια τῶν δύο τούτων προσώπων τοῦ δράματος καταπλήττει ἡμᾶς οὕτως, ὥστε, συμπάσχοντες τοῖς λησμονοῦμεν πάντως τὴν μεγαλοφυίαν ταῦ ποιητοῦ, θαυμασιῶς ἐπιτυγχάνοντος τοῦ ποθομένου σκοποῦ διὰ ταιούτων ἀπλουστάτων καὶ ἀπερίττων τρόπων.

Ἡ Ὀφελία, νεᾶνις ἀποσπασθεῖσα τοῦ ἡσυχίου ἰδιωτικοῦ βίου, καὶ μετενεχθεῖσα αἴφνης, ἀρχομένου τοῦ μεσαιῶνος, εἰς τὴν τύρβην τῆς αὐλῆς τῆς Δανιμαρκίας, ἀλλῆς μεγαλοπρεποῦς ἄμα καὶ ἀγροίκου, αἰμοχροῦς ἄμα καὶ διεφθαρμένης, εἰσάγεται παρὰ τῇ βασιλίσῃ, ἣτινι καθίσταται κεραισιμένη σύντροφος. Οὕσα δὲ ἡπία καὶ ἀθῶα, ἐμπνέει τῇ ἀλάστορι ταύτῃ ἡγεμονίδι συμπάθειαν ἀκουσίαν καὶ παράδοξον.

Ὁ Σακσεπῆρος κατέχει εἶπερ τις καὶ ἄλλος τῶν τραγικῶν τὸ μυστήριον τῶν σοφῶν τούτων ἀποτόμων καὶ ἀντιθέτων χρωματισμῶν τῆς μαγικῆς αὐτοῦ γραφίδος, ὑποτυπούσης ἐναργέστατα τὰ παρδοξότατα μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας! Οὕτω βλέπομεν τὴν γυναικᾶ τοῦ πρώην βασιλέως Γερτρούδην, καίτοι ἔνοχον, διαφυλάσσουσαν ἔτι ἐν ἑαυτῇ σπινθηρὰ τινὰ ἀρετῆς, ἀγαπῶσαν τὴν νεάνίδα, ἣν προτίθεται νὰ δώσῃ γυνικῆα εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἀμλέτον, θρηνοῦσαν τὸν ἄωρον θάνατον καὶ ῥίπτουσαν ἄνωθι ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μελονόμου.

Ἡ Ὀφελία παρίσταται ἀγνή, ἀξίεραστος καὶ σεμνοτάτη, ὡς ἄγγελος, ὅστις, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, διασώζει ἔτι τὸ θεσπέσιον ἄρωμα τῶν θείων σκηνωμάτων. Διὸ καὶ ὁ πατήρ Πολώνιος καὶ ὁ ἀδελφὸς Λαέρτης, βλέποντες τὴν ἀφέλειαν αὐτῆς καὶ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ Ἀμλέτου, νομίζουσιν ἀναγκαῖον ἵνα φωτίσωσι τὴν διάνοιαν τῆς νεάνιδος καὶ μυήσωσι αὐτὴν τοὺς ἀπὸ τῶν ἐγκοσμίων κινδύνους, λαλοῦντες πρὸς αὐτὴν τὴν γλώσσαν τῶν ἀνθρώπων, συμβουλευόντες αὐτῇ ἵνα ἤμιστα ἐπιδαψιλεύηται τὰ θέλητρα τῆς παρθενικῆς αὐτῆς παρουσίας.

Ἄλλ' ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται φεῦ! ὅτι τὸ μάθημα ἦλθε λίαν ἀψέ! Ἐπειδὴ, ἀφότου ἡ Ὀφελία παρίσταται ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταχθονίου συγκρούσεως τῶν μυρίων ῥαδιουργιῶν, ἐπιβουλῶν, ἀντεκδικήσεων καὶ κακουργημάτων τοῦ στυγείου τούτου δράματος, προαισθανόμεθα πάντες τὸ πεπρωμένον αὐτῇ καὶ τεκμαιρούμεθα ὅτι ἡ ἀθῶα καὶ ἀτσιλοῦς περιστρεφῶ βεβαίως θὰ ὑποκύψῃ, ἀπκρηθεῖσα ὑπὸ τῆς εὐφλογίστου ταύτης τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν δίνης.

Τάλαινα Ὀφελία! Ἀγγελόμορφε, γλαυκῶπις καὶ ξανθὴ κόρη τοῦ βορρᾶ, δὲν τολμᾷς νὰ ὁμολογήσῃς τὸν ἔρωτά σου, καὶ πιστεύεις μᾶλλον εἰς τὸ ἐμποιοῦμενον ὑπὸ σοῦ ἢ αἰσθανόμενον πάθος! Καὶ ὅτε ὁ ἀδελφός σου, θέλων ἵνα σὲ προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν κινδύνων τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀμλέτου, σοὶ λέγει· «Ὁ ἔρωσ οὗτος, ὃν ὁ ἀναξ ἀξιοῖ ὅτι διατρέφει πρὸς σὲ, ἀδελφῆ μου, εἶναι ἀπλὴ φαντασία, ... ἰδιοτροπία. Εἶναι ἄνθος πρόωρον, ἀλλ' ἐφήμερον, ... εὐωδία ἠδίστη μὲν, ἀλλ' ἐξίτηλος, ...» ἀποκρίνεσαι αὐτῷ μετὰ θείας ὠφελείας· «Πῶς, τοῦτο μόνον;

Μεθ' οἷς ἀπροκαμίλλου εὐφυίας καὶ ἀβρότητας διεξάγεται ἡ σκηνὴ αὕτη, οὕσα ἐκ τῶν παρὰ τῷ Σακσεπῆρῳ συνηθεστάτων παραδειγμάτων, ἐν οἷς τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δρώντος προσώπου

ἀποκαλύπτονται ἡμῖν φυσικώτατα ὡς ἐν κατόπρῳ.

Τὰ δὲ πρὸς τὸν Ἀμλέτον, τίς ποτε ἐγνώρισεν ἐν τῷ βίῳ ἄνδρα τοιαύτης φύσεως; Ἄλλ' ὅμως ὁ χαρακτήρ οὗτος, εἰ καὶ καινοφανέστατος καὶ παρδοξότατος, ἐπιβάλλεται ἡμῖν ἕνεκα τῆς ἐνεργείας τῆς ἀληθείας αὐτοῦ. Θυμαστὸν δὲ μάλιστα τοῦτο, ὅτι ἡ βεμβάζουσα καὶ φαντασιόπληκτος αὐτοῦ φύσις οὐδεμίαν ἐμποιεῖ ἡμῖν συμπάθειαν, καθόσον οὐδὲν ἐν αὐτῷ ἀναρπάξει καὶ θεσμεύει τὴν ἡμετέραν διάνοιαν, οὔτε τὸ ἐξοχον αὐτοῦ πνεῦμα, οὔτε ἡ παθητικὴ αὐτοῦ μελαγχολία, οὐδὲ ἡ ὑπερβάλλουσα υἱικὴ αὐτοῦ σοφγῆ. Ἀλλὰ σεβόμεθα μόνον αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν, ἥτοι ὡς ἦρωα, οὔτινος ὑφίσταμεθα ἀκουσίως τὴν ἰδίαν ἠθικὴν δύναμιν.

Μεγεθύνεται δ' ἔτι μᾶλλον ἡ ἐξελθος αὐτοῦ φύσις ἐκ τῆς ἀντιθέσεως. Ἦν αὕτη παρέχεται πρὸς τὸν ἀβρὸν καὶ ἀσθενῆ τῆς Ὀφελίας ἔρωτα. Ὅποιαν ἠδονὴν αἰσθάνεται ὁ σοφδρὸς καὶ ἀκατάσχετος Ἀμλέτος, θεωρῶν τὸν ἐντελῆ τύπον τῆς συνεσταλμένης ταύτης καλλονῆς, ἥτις φαίνεται ἀγνοοῦσα ἑαυτήν! Ἐπειδὴ, ποριζόμενος πᾶσαν τὴν γοητείαν ἐκ τῆς πρὸς τὸν πατέρα ἀγάπης, ἀδυνατεῖ νὰ αἰσθάνηται ὑπὲρ τῆς Ὀφελίας ἄλλο ἢ πατρικὸν τι φίλτρον. Καὶ ἐνταῦθα ἀποκαλύπτεται ἡμῖν τὸ ἐδιδέρχθημον τῆς μεγαλοφυίας τοῦ Σακσεπῆρου, ὅστις ἀνάγει εἰς μοναδικὸν τι πάθος τὸν φοβερὸν τοῦ Ἀμλέτου χαρακτήρα, ἀποσοβῶν πᾶν ἄλλο αἰσθημα, δυνάμενον ν' ἀντισταθμίσῃ ἢ ἐλαττώσῃ τὴν πρὸς τὸν γεννέτορα ὑπερβάλλουσαν στοργήν.

Ἡ δὲ ἀτυχὴς Ὀφελία, παραδοῦσα τὴν καρδίαν αὐτῆς μετὰ πασῶν τῶν χρυσῶν ἐλπίδων, τῶν πόθων καὶ τῶν ἡμέρων τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, βλέπει ἑαυτὴν κατησχυμένην καὶ ἐγκαταλελειμένην. Ἀπεστερημένη δὲ τοῦ προσφιλούς αὐτῇ πατρὸς, ὃν εἶδε πεφονευμένον ὑπ' ἐκείνου, ὃν ἀγαπᾶ, περικεκυκλωμένη δὲ ὑπὸ κακουργημάτων φρικτῶν καὶ πράξεων ἀκατανόητων αὐτῇ, ὑποκύπτει καὶ παραφρονεῖ αἰσθανομένη τέλος τὸ μέγεθος τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν δεινῶν, ἅτινα ἠνέωξαν τοιαύτην μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἀμλέτου ἄβυσσον.

Πρὸ τῆς Ὀφελίας ἐγινώσκομεν πάντα τὰ εἶδη τῆς παραφροσύνης, τὴν φρενιτικῆσιν πάθους διακχοῦς καὶ ἀδαμάστου, τὴν πένθιμον παραφροσύνην μονίμου καὶ ἀμεταπτώτου ἰδέας, τὸν φοβερὸν παραλογισμὸν πυρέσσοντος ἐγκεφάλου. Ἄλλ' ἡ παραφροσύνη τῆς Ὀφελίας εἶναι πάντῃ διάφορος, οὐδὲν

παρεχομένη σύμπτωση ἐπιτάσεως ἢ ὑφέσεως, ἀλλὰ καθολικὸν ἀρνησιμὸν τοῦ λογικοῦ, ἐπληθόντα κατὰ τινα αἰφνιδίαν καὶ φοβερὰν αἰσθημάτων σύγκρουσιν. Οἱ μάταιοι καὶ συγκεχυμένοι αὐτῆς λόγοι, ἢ αἰφνιδία μετὰ βραδύτητος ἀπὸ τοῦ γέλωτος εἰς τὰ δάκρυα, ἀπὸ τῆς λύπης εἰς τὴν εὐθυμίαν καὶ τανάπαυιν, πρὸς δὲ ἢ ἀναίτιος χαρὰ, τὰ παιδικὰ παράπονα, ἢ ἀσυνάρτητος ψαλμωδία ἀρχαίων ἀσμάτων, ἅτινα ἐπαναλαμβάνει, ὡς ἤκουσεν αὐτὰ παρὰ τῆς γοαίας αὐτῆς τροφῆς, ἀποκοιμιζούσης αὐτὴν ἐτι νήπιον οὖσαν ταῦτα πάντα ἀπαρτίζουσι τὰ συμπτώματα νέας τινος ἀγνώστου μὲν τοῖς ἰατροῖς μανίας, ἀλλὰ διαγραφομένης μετὰ τοιαύτης ἐναργείας, ὥστε ἐκλαμβάνοντες αὐτὴν ὑπάρχουσιν. Μόνος δὲ ὁ Σακεσπῆρος ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ ἡμᾶς ἀνεπίστων οὕτω τὸ πένθιμον καὶ καταπληκτικὸν τοῦτο. θάμα. Διὸ δὲν θαυμάζομεν, δὲν ἐκπληττόμεθα, δὲν χειροκροτοῦμεν, ἀλλὰ κλαίομεν!...

A. M.

II

K. ΒΑΡΔΑΛΑΧΟΣ

(Ὁρα I μέρος ἐν τελευταίῳ φυλλαδίῳ παρελ. ἔτους.)

Ὁ Κ. Βαρδαλάχος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1175, ἢ τοῖς 322 μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐν Καίρῳ τῆς Αἰγύπτου, ἔνθα ἔμενον ἀπὸ πολλοῦ οἱ γονεῖς του, ἐμφορευομένου τοῦ πατρὸς. Δυστυχῶς ὁμοίως, ἀν καὶ οἱ γονεῖς του ἔσχον τὴν καλὴν βούλησιν νὰ τὸν ἐκπαιδεύσωσι καὶ νὰ τὸν ἀναθρέψωσιν ἐλευθερίως, ἐξερήθη αὐτῶν προῶρος μείνας δὲ πλεόν μόνος εἶχε βοηθῆσαι πρὸς συνέχισιν τῶν σπουδῶν του ὀλίγα χρήματα, ἅτινα κατέλιπεν αὐτῷ ὁ πατήρ. Ἀλλὰ ὁ Βαρδαλάχος, παρατηρήσας ὅτι ἡ διαμονὴ του ἐν Καίρῳ δὲν προσγίγνεται εἰς αὐτὸν αἰτία ὠφελείας ἀλλὰ μᾶλλον βλάβης, ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἔνθα ἠγαπήθη ὑφ' ὄλων τῶν συμμαθητῶν του καὶ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Γερρασίμου, ὅστις, ἐκφωνήσας ποτὲ ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ λόγον πανηγυρικόν, ὡμολόγησε, καυχώμενος, ὅτι ὁ λόγος ἐκεῖνος ἦν τὸ πόνημα τοῦ νέου Κ. Βαρδαλάχου, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Σύμην, ἔνθα ἐπέβη τὴν σειράν τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν μαθημάτων ὑπὸ τὸν ἀγαπήσαντα αὐτὸν διδασκάλον Ἰερώνυμον, ὅστις εὐτυχῶς διὰ τὸν Βαρδαλάχον ὑπῆρξε τὸ κέντρον τῶν ἐμπόρων καὶ διαφόρων πλουσίων τῆς Σύμης, οἵτινες βοηθήσαντες τὸν Βαρδαλάχον ἐπεμψαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, σκοποῦντες τὴν ἀνάλαμψιν λαμπάδος φωτοβόλου, με-

λούςης νὰ διαχύσῃ εὐρέως τὸ φῶς τῆς. Πράγματι ὁ Βαρδαλάχος ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παυτοῦ τῆς Ἰταλίας, ἔνθα ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὰ φυσικομαθητικά καὶ ἀνεκνήρυσθη διδάκτωρ αὐτῶν, συνάψας αὐτόθι καὶ σχέσεις λίαν στενάς μετὰ τοῦ ἐπισημοῦ κατόπιν γενομένου αὐτῷ φίλου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος I. Καποδιστρίου, ὡς λέγει ὁ νεώτερον πραγματευθεὶς περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος ἱστορικὸς Herzberg ἐν τόμ. γ' σελ. 415 «ein Chulfreund des Grafen» ἔνθα ἔδε καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν. Ὁ δὲ Γ. Γεννάδιος λέγει ὅτι ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος τοῦ Καποδιστρίου εἰς τὰ μαθηματικά. Μετὰ βίας εἶτα τὸ 1800 εἰς Βουκουρέστιον παρελήφθη παρὰ τοῦ ἐπαξίως διευθύνοντος τὸ αὐτόθι Γυμνάσιον Λάμπρου Φωτιάδου ὡς διδάσκαλος τῶν μαθηματικῶν. Τοῦτου μετὰ ταῦτα, ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῆς μεγάλης ἐπιμελείας καὶ δραστηριότητος ἔγεινε διευθυντῆς, κατορθώσας ν' ἀγορασθῇ ὡς κτῆμα τοῦ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένου Γυμνασίου ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βουκουρεστίου κ. Ἰγνατίου ἢ περίφημος βιβλιοθήκη τοῦ περιηγητοῦ Sonnini de Manongourt. (Οὗτος ὑπῆρξε νομικὸς, ὑλιστῆς φιλόσοφος καὶ περίφημος ἱστορικὸς δι' ὃ καὶ ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ Lefson καὶ Nollet συνέγραψε δὲ καὶ περιήγησιν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Ἀπέθανεν ἐν Μολδαυίᾳ ὑπὸ φοβεροῦ πυρετοῦ τὸ 1812. Περὶ τούτου ὁ βουλούμενος δύναται νὰ ἴδῃ dictionnaire Historique Biographie universelle classique 1839. Paris. Τόμ. Γ'.) Τὸ 1812 ἐξέδοτο προκήρυξις ὁ Βαρδαλάχος, δι' ἧς ἐγνωστοποιεῖ τὴν ἐκδοσὴν ῥητορικῆς (ἴδε σελ. 350 Λογίου Ἑρμοῦ τοῦ 1812, ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ Γαζῆ Κοκκινάκη κλπ. Ἐν τούτῳ τῷ τόμῳ σελ. 7—9 περιέχεται λόγος τοῦ Κ. Βαρδαλάχου περὶ διατάξεως τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Λυκείου). Τῷ 1815 προσεκήληθη εἰς Χίον καὶ εἶτα εἰς διαφόρους ἄλλους τόπους, ἔνθα ἐδίδασκε κατὰ διακοπὰς, ὡς εἰς τὴν Ὀδυσὸν καὶ τὸ Βουκουρέστιον. Τὸ Γυμνάσιον τοῦ Βουκουρεστίου ἔνεκα τῶν διδασκάλων καὶ τῶν φιλομοῦσων μαθητῶν του κατέστη μία τῶν κυριωτέρων καὶ πρώτων σχολῶν τῆς τότε Ἑλλάδος, αἵτινες προσέφερον εἰς τὸ ἔθνος πολίτας, συντελέσαντας εἰς τὴν ἀνάψωσιν αὐτοῦ κατὰ διάφορα εἶδη. Περὶ τῆς προθύμου διδασκαλίας ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ ζήλου πρὸς πρόοδον τοῦ αἰετῆστον Βαρδαλάχου λέγονται τὰ ἐξῆς ἐν Λογίῳ Ἑρμοῦ σελ. 204 (1820) «Πρῶτος τῶν συνεργατῶν τοῦ καλοῦ

τούτου (γυμνασίου Βουκουρεστίου) ἀμπελώνος εἶνε ὁ διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ γένους κοπιῶν σοφώτατος Βαρδαλάχος, ἡ σοφία τοῦ ὁποίου καὶ αἱ ἀγλααὶ του ἀρεταὶ εἶνε γνωσταὶ εἰς ὅλον τὸ γένος κλπ.»

Μετὰ ταῦτα, ἐπιθυμῶν ἐμμανῶς νὰ μείνῃ ὀλίγας ἡμέρας παρὰ τῆ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι, ἀνεχώρησε τῷ 1830 ἐξ Ὀδυσσοῦ μεταβαίνων εἰς Σύρον. Κακῆ τῆς τύχῃ ὁμοίως, ἐνῶ μετέβαινε δι' ἑτέρου πλοίου εἰς Αἴγινα, ὅπου ὡς γνωστὸν ἦν ἡ τότε διοικοῦσα Κυβέρνησις, ἐπνίγη, ναυαγήσαντος τοῦ πλοίου, ἀπειρία τοῦ διευθύνοντος καὶ οὐχὶ μοχθηρία, ὡς τινες λέγουσιν, ἐν πλήρει εὐδία περὶ τὸν τόπον Πέπερι, τὴν ἄλλως Πεπάρηθον λεγομένην νῆσον τοῦ Αἰγαίου, περίφημον διὰ τὸν οἶνόν της, ἣν νῦν Σκόπελον καλοῦμεν. (Τινὲς ἰσχυρίζονται ὅτι δὲν ἐπνίγη ἐκεῖ ὁ Βαρδαλάχος). Μαθὼν τὸ κεραυνοβόλον τοῦτο πλῆγμα ὁ Καποδιστριας διέταξε νὰ κηδευθῇ ὁ νεκρὸς μετὰ πολλῶν μεγαλοπρεπῶν τιμῶν.

Πολλὰ συγγράμματα τοῦ Βαρδαλάχου σώζονται ἐκ τούτων γνωστὸν ἡμῖν γίγνεται, ὅτι ὁ αἰδίδιμος ἀνὴρ ἐξήτασε ἀρκούντως τὴν κατάστασιν τῶν τόπων ἐν οἷς ἔζη, καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων, κατορθώσας διὰ τοῦ ἀθώου πατριωτισμοῦ του καὶ πειστικοῦ τῶν συγγραμμάτων του ὕφους νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ εὐγενεστάτου σκοποῦ του. Ἀποδείξει τούτων σαφεστάτη εἶνε ὁ λόγος αὐτοῦ ἐν σελ. 699 τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ 1820.

Τοιαῦτα συγγράμματα εἶνε :

1^{ον} «Φυσικὴ πειραματικὴ, περιεχτικὴ τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, συγγραφεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα Ἑλληνιστῶν χάριν τῶν ἀρχαρίων ὑπὸ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἀρχιδιδασκάλου Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Βιέννῃ 1812. Ταύτης ἢ προκήρυξις ἐξεδόθη τὸ 1812 ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμοῦ, σελ. 116. Κρίσις δὲ ἐπαινετικὴ καὶ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου ἐν τῷ ἰδίῳ τεύχει σελ. 342 ἐδημοσιεύθη.»

2^{ον} «Ῥητορικὴ τέχνη, συνθεθεῖσα χάριν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολογίας παρὰ Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Βιέννῃ 1815.» Ἐὰν ἀναγνώσῃ τις τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἰδίως δὲ τὴν εἰσαγωγὴν, δύναται νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὸ ἀκραιφνὲς καὶ φιλόπατρι αἰσθημα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὰς ἰδέας, ἃς πειράται νὰ ἐμποιήσῃ εἰς τοὺς Ἑλληνοπαιδας.»

3^{ον} «Ἡ Γραμματικὴ τῆς ἑμιλουμένης Ἑλληνικῆς γλώσσης, συγγραφεῖσα ὑπὸ Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Ὀδυσσῷ 1829.»

4^{ον} «Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκ πολλῶν συναρτισθεῖσα ὑπὸ Κ. Βαρδαλάχου 1829.» Ἐν τῇ ἐπιφυλλίδι ταύτης φέρεται ὡς τραγὴν ἀπό-

δειξιν τοῦ ἐνθέρμου πατριώτισμου τοῦ τὸ ἐξῆς ῥητόν ἐκ τῆς Σοφίας Σειράχ 33 ἐδάφιον «Κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα, ὡς καλαμώμενος ὀπίσω τρυγητῶν, ἐν εὐλογία Κυρίου ἐφθασα καὶ ὡς τρυγῶν ἐπλήρωσα ληνόν. Κατανοήσατε, ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ζητοῦσι παιδεῖαν.» Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀναλύει φιλοσοφικῶς τὰ διάφορα μέρη βασιζόμενος ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Γραμματικῶν, ἐξ ὧν καὶ τοὺς ὄρους λαμβάνει, καινοτομεῖ ὅμως τὸ σύστημα κατὰ τὰς σοφὰς παρατηρήσεις τῶν Ἀτάκτων τοῦ Κοραῆ, Γερμανοῦ Butmann, Ἑλληνοῦ Τρακῆ, Γάλλου Lennep καὶ διαφόρων ἄλλων. Καλλίτερον δὲ θὰ ἦτο ἂν ἡ τάξις ἐπεκράτει περισσότερον ἐν αὐτῷ.

5^{ον} «Μαθήματα ἐκ τῶν Αἰσωπέων μύθων, συλλεχθέντα καὶ μεταφρασθέντα ὑπὸ Κ. Βαρδαλάχου. Ἐν Ὀδυσῶ 1830.»

6^{ον} «Λουκιανῶν Σχμοσατέως Διάλογοι ὑπὸ Κ. Βαρδαλάχου, σχολιασθέντες καὶ ἐκδοθέντες δαπάνῃ τοῦ αὐτόθι Ἑλληνικοῦ σχολείου. Ἐν Ὀδυσῶ 1832.» καὶ

7^{ον} «Ἐρμηνευτικὰ τινὰ τοῦ Ξενοφῶντος.» Ταῦτα σωζόμενα ἐν χειρογράφῳ ἐξεδόθησαν παρὰ τοῦ Ἰωάν. Δουμᾶ μετὰ τῶν προλεγομένων τοῦ Κ. Βαρδαλάχου καὶ αὐτογράφου ἐπιστολῆς τοῦ Α. Κοραῆ. Χρῆσιν τούτων ἐποιήσατο ἔσχατος καὶ ὁ φιλέλληνας ἐν Ἀγγλίᾳ καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν R. C. Gebb ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ 4ου βιβλίου τῆς Κύρου ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφῶντος (ἴδε φύλλον ἐφημερίδος «Ὀρας» ἀριθ. 6 ἔτους Ε'. τῆς 15 Νοεμβρίου 1879).

Τοιοῦτος ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα τοῦ αἰοιδίμου Κ. Βαρδαλάχου, εἰς οὗ τὴν τέφραν γρέφοντες τὰ βλέμματ' ἡμῶν, ἱκετεύσωμεν τὸν τῶν πάντων δημιουργὸν καὶ πλάστην, ὅπως ἀναπαύῃ αὐτὸν ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν μακάρων ἀνταξίως τῶν ἔργων του, ἡμᾶς δὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ ἔργου αὐτοῦ, δι' ἃ ἑκατοστύες μεγαθύμων ἀνδρῶν διαφοροτρόπως ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, μὴ φοβηθέντες ποσῶς τὸ πιέζον αὐτοὺς τρομερὸν βᾶρος τῆς δουλείας καὶ ἀντιτασσόμενοι ἐκάστοτε εἰς τοὺς καταστρεπτικούς σκοποὺς τῆς κατὰ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἱεροσυλίας. Διὸ πολλῶ μᾶλλον πρέπει συντόμως νὰ ἐργαζώμεθα πρὸς τὴν ὅσον οἶδ' ὅτι πληρῶσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν προορισμοῦ νῦν, ἀφοῦ εὐρισκόμεθα ἐν τῇ αἰθρῇ καὶ οὐχὶ ἐν τῷ ταρταρικῷ σκότει, ὡς οἱ πατέρες τοῦ 1821 καὶ ἀναπνέομεν τὸν ἀέρα τῆς εὐγενοῦς ἐλευθερίας. Ν. Σ. ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΣ.

ΑΙ ΡΩΣΣΙΑΔΕΣ ΠΑΡΘΕΝΟΙ

II

ΣΚΗΝΑΙ ΤΩΝ ΜΗΛΕΝΙΣΤΩΝ

(Συνέχεια)

— Καλὰ ἀλλὰ πῶς δύνασθε νὰ ὑποθέσητε πρὸς στιγμὴν ὅτι ὁ Λιτζάνωφ, ὁ σαρδανάπαλος οὗτος τῶν συμμῶν καὶ ἀπολαύσεων, εἶνε ποτὲ δύνατὸν νὰ γίνῃ μηδενιστής; Καὶ ἡ ἀβρὰ καὶ θελκτικὴ σύζυγός του, δὲν πιστεύω δὲ νὰ φρονῆτε ὅτι συγκαταλέγεται καὶ αὕτη μετὰ τῶν κοινωνιστῶν, ὧν αἱ ἐφημερίδες μᾶς παρέχουσιν ἐκάστοτε τόσῳ ἀποτροπαίαν εἰκόνα. Πτωχὴ Ναδέγα! Συνομῶτις! Ἄλλ' αὕτη εἶνε ἱκανὴ νὰ λειποθυμήσῃ ἐπὶ τῇ σκέψει μόνῃ μιᾶς τοιαύτης κατηγορίας. Στρατηγὴς, ἐπιφυλάσσομαι νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸ ζεῦγος τοῦτο τῶν ἐπικινδύνων, καθ' ὑμᾶς, κοινωνιστῶν. Τελούοντος τοῦ πατρός μου μέγαν χορὸν τὴν 13 Ἰανουαρίου ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων μου, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μᾶς ἀξιώσητε τῆς παρουσίας σας. Ἐκεῖ τοῦλάχιστον, ἂν ὄχι ἄλλο, θὰ δυνηθῆτε νὰ σπουδάσητε ἐκ τοῦ πλησίον ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀπαισίους συνομῶτας.

Ὁμιλοῦσα οὕτω, ἡ Βάνδα ἠδυνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἐκφρασιν ὄλως λεπτῆς ἐλαφρότητος, παιγνιδίους ἀφελείας καὶ λαθραίας ἐρωτοτροπίας.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀστυνομίας, ὑποδουλωθεὶς ὑπὸ τοῦ μάγου θελητήρου τῆς πονηρᾶς ταύτης καλλονῆς, ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν.

Ἡ ὀργή του εἶχε κατευνασθῆ, καὶ ἀποχαιρετῶν τὸν πρίγκηπα συνάδευσε τὰς φιλοφρονητικὰς ἐκφράσεις του διὰ λέξεώς τινος κολακυστάσης τὴν πατροπαράδοτον τῶν Κρυλῶφ ματαιότητα.

XVIII

Η ΑΠΑΡΗΣΙΣ.

Ὁ Λιτζάνωφ εἰσελθὼν εἰς τὸ μέγαρον του ἀφοῦ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν συνάθροισιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Παδλέβσκη, ὠδήγησε τὴν Ναδέγαν εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ ἀπεσύρθη κατόπιν εἰς τὰ δώματά του. Περιεβλήθη σισύραν καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ διβανίου του. Διότι ἐν Ῥωσίᾳ ἡ κλίνη δὲν εἶναι τι ἀπαραίτητον πρὸς ὕπνον· τὸ ἐπιπλὸν τοῦτο παρεσέδουσε τόσον ἐν τῇ χρῆσει παρὰ τοῖς Μοσχοβίταις, παραλαβοῦσιν αὐτὸ ἐκ τῆς Γαλλίας, ὥστε τὸ μεταχειρίζονται καὶ αἱ με-

τρώτερα κατὰ τὴν εὐπορίαν οἰκίαι.

Μάτην ἐπειράθη νὰ κοιμηθῆ· δὲν ἠσθάνετο ποσῶς ἀνάγκην ὕπνου.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἠγέρθη αἴφνης, ἔλαβεν ἓνα ἐκ τῶν τόμων, οὓς τῷ εἶχε δανείσει ὁ Παδλέβσκης καὶ ἐξηκολούθησε μετὰ προσηλώσεως τὴν ἀνάγνωσιν, ἀφ' οὗ μέρους τὴν εἶχε διακόψει.

Κατὰ διαστήματα ἄφηνε τὸ βιβλίον, ἐβάδιζεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς κατὰ μῆκος τοῦ δωματίου του καὶ ἐπανέπιπτε κατόπιν εἰς τρικυμιώδεις λογισμοὺς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἤστραπτον, τὸ στήθος του ἐξωγοῦτο, τὸ πρόσωπόν ἐμαρτύρει ὅτι τὸν κατέτρυχεν ἄγριον πάθος. Κατόπιν αἰφνιδίως τὸ βλέμμα του καθίστατο τρυφερὸν, οἱ βραχίονές του ἐφαίνοντο θέλοντες νὰ καλύψωσιν ἀνίκητον φάσμα, ἐπιθύριζε λόγους ἀσυναρτήτους διὰ φωνῆς λίαν συγκεκινημένης καὶ γλυκείας ἐνῶ συνάμα θερμὰ δάκρυα ἐκυλίοντο ὡς μαργαρίται ἐπὶ τῶν παρειῶν του. Ἴν' ἀποδιώξῃ τὰς ὀδυνηρὰς ταύτας καὶ ἀκουσίας στάσεις, ἐλάμβανε τὸ βιβλίον του.

Ἐξηντλημένος ἐκ τῶν ἀγῶνων τούτων ἀπεναρκοῦτο ἐνίοτε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς.

Ἄλλ' αἴφνης ἀνωρθώθη ἐπὶ τῶν ποδῶν του, ἔσπευσεν ἀποφασιστικῶς πρὸς τὸν τοῖχον ἐφ' οὗ εὕρισκετο ἀνηρτημένη ἡ πανοπλία του, ἀπέσπασεν ὄπλον τι ἐξ αὐτῆς, ὅπερ, ἀφοῦ ἐκράτησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἔρριψε πάλιν χαμαί.

— Δὲν θέλεις, εἶπε.

Μόλις ὑπέφωσκεν ἡ ἡμέρα, ὅτε κατάρθωσε νὰ κοιμηθῆ ὀλίγον· ὁ ὕπνος του ἦτο ἀρκετὰ ἤρεμος.

Ὅταν ἠγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου ἐσήμανε μεσημβρία.

Ἡ Ναδέγα, ἀνήσυχος, ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ δωματίον του, καὶ τὸν ἠρώτησε μήπως ἐπασχῃ.

— Διόλου, ἀπεκρίθη οὗτος, ἐναγκαλιζόμενος αὐτὴν τρυφερῶς. Διήλθον τὴν νύκτα ἀναγινώσκων ἰδοὺ τὸ πᾶν. Καὶ σὺ, ἀγαπητὴ φίλη, συνῆλθες ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς παρελθούσης νυκτός;

— Οὐδ' ἐγὼ ἠδυνήθην νὰ κοιμηθῶ, παρετήρησεν ἡ Ναδέγα· ἀλλὰ δὲν προήρχετο ἐκ τῶν τῆς νυκτός συγκινήσεων ἡ ἀϋπνία μου· ἐσκεπτόμην σὲ, Στέφανε.

— Ἐμέ; πάντοτε ἐμέ;

— Ναί· εἰς σέ, πάντοτε εἰς σέ, ἀπῆντησεν ἡ νεαρὰ γυνὴ μετὰ χαριέντος μυσιδάματος· καὶ ὅμως δὲν μοὶ ἀποδίδεις τὰ ἴσα, ἀχάρισσε.

— Ἀληθῶς εἶμαι ἀχάριστος. Καὶ

ἐν τούτοις σὲ ἀγαπῶ εὐλικρινέστατα, σὲ βεβαιῶ.

— Στέφανε, εἶπεν ἡ Ναδέγα μετὰ σπουδαιότητος καὶ σταθερότητος σπανίως ἀπαντήσῃ ἐν τῷ χαρακτήρῃ της, θέλω νὰ μοι ὁμιλήσῃς ἐν πλήρει εὐλικρινείᾳ.

— Ἐπὶ τίνος πράγματος, προσφιλῆς μου; ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ Λιτζανῶφ, κατακινῶν ἐν τῷ βᾶθει τοῦ στήθους βαθὺν στενωχὸν. Προεμάντευεν ὅτι θὰ συνέβαινε θλιβερά τις σκηνή.

— Ἄγαπᾶς τὴν Βάνδαν.

ἘΟ Στέφανος ἀνετινάχθη ὅλος ἀκουσίως του.

— Μήπως εἶσαι τρελλή;

— Ὅρκισου μοι τότε, ὅτι δὲν τὴν ἀγαπᾶς.

— Εἶσαι παιδίον.

— Ὅχι, Στέφανε, δὲν εἶμαι παιδίον· εἶμαι γυνὴ ἀγαπῶσα ἐμμανῶς καὶ ἀπειρώς, εἶμαι γυνὴ ἀγαπῶσα ἀπελπισίως πλέον ἥδη ἓνα ἄνδρα, ὅστις δὲν με ἀγαπᾷ. Δὲν ἠπατήθην ὡς πρὸς τὴν συμφιλιώσιν μας.

ἘΟ Στέφανος ἦτο ἐκ τῶν φρονούντων, ὅτι δύναται νὰ ψευσθῶσιν εἰς μίαν γυναῖκα, προκειμένου νὰ τὴν διαβεβαιώσωσι περὶ τίνος, νὰ τὴν καθησυχάσωσι.

ἘΟμολογῶν ὅτι ἠγάπα τὴν Βάνδαν ἀφῆρει τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ τὴν βλέπῃ ὡς τὴν ἐβλεπε τὴν προτεραίαν.

— Ἀπατᾶσαι σὲ βεβαιῶ, ἀπατᾶσαι, ἀγαπητὴ Ναδέγα. Θαυμάζω τὴν Βάνδαν, ὡς τις θαυμάζει ὠραῖον πεντελικὸν μάρμαρον, ὠραῖαν εἰκόνα, θεῖον πλάσμα, ἀλλὰ τὴν θαυμάζω ἀναισθητῶς, ἀντικειμενικῶς. Ἄλλως τε ἡ Βάνδα δὲν εἶναι ποτὲ δυνατὸν ν' ἀγαπήσῃ εἰμὴ ἓνα ἥρωα, ἐγὼ δὲ πᾶν ἄλλο εἰμὶ ἢ ἥρωας. Ἀπὸ τίνος χρόνου μὲ ἤλεγχες πάλιν, ὅτι ἠγάπων μίαν ἄλλην γυναῖκα. Ἡ διορατικότης σου ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐξελέγχθη ἐπίσης ἐσφαλεμένη. Ἀντιζηλός σου εἶνε ἡ ἀκολασία, τὰ ὄργια, ἅτινα διέφθειραν τὴν καρδίαν μου καὶ ἐξησθῆναι τὰς αἰσθήσεις μου εἶνε ἡ ἀνία, ἡ ἀπειρος ἀνία, ἥτις μὲ κυριεύει ἐνίστε. Ἄχ ἀγαπητὴ φίλη! Ὁ ἔρωσ σου μὲ θέλγει καὶ αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι ἀνάξιος αὐτοῦ. ἠθέλον νὰ σὲ ἀγαπῶ ὅσον ἀξίζεις, νὰ σὲ λατρεύω γονυκλινῶς, νὰ διέλθω τὴν ζωὴν μου πρὸ τῶν ποδῶν σου.

— Ἀλλὰ τότε διατί δὲν με ἀγαπᾶς οὕτω; ἀνέκραξεν ἡ Ναδέγα, ῥιπτομένη μετὰ δακρῶν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου της.

Ἄγαπητὴ πτωχὴ καρδιά! Ἄδυνατῶ!

— Ἡ Ναδέγα ἔπεσεν ἀδρανῆς ἐπὶ τοῦ διβανίου.

— Ναδέγα, ἀγαπητέ μου σύζυγε, οἱ ἔλεγχοί σου μὲ φονεύουν· πρὸς Θεοῦ ἀπόσυρον τὰς ἐπιτιμήσεις σου ταύτας.

Ἄφνης, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς νεαρᾶς γυναικὸς συνήντησαν τὸ ἐγχειρίδιον, ὅπερ εἶχε βίψει χαμαὶ ὁ Στέφανος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρωτικῆς του ἔκφρασης ἀπελπισίας.

— Τὸ ὄπλον τοῦτο, ... τί εἶνε τὸ ὄπλον τοῦτο; ἀνέκραξεν αἴφνης, δεικνύουσα αὐτῷ τὸ ἐγχειρίδιον. ἠθέλησας νὰ φονευθῆς, Στέφανε, σύζυγέ μου.

Καὶ τὸ συσείριξε λυσοῦδῶς μετὰ τῶν ἀδρῶν δακτύλων της.

— ἠθέλες νὰ φονευθῆς διατί; ... διατί; ... Διότι ἐκείνη..... ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἀγνοῶ τίς εἶνε,..... ναί..... εἶνε γυνὴ ἥτις σὲ ἀπελπίζει οὕτως.

— Ὅχι, ὄχι, σοὶ ὁμνῶ. ἠθέλησα ν' ἀποθάνω, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν ἠθέλησα ν' ἀποθάνω διότι δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἀγαπῶ ὅσον ἀξίζεις, ἀντεῖπεν ὁ Στέφανος περιπτυχθεὶς τὴν σύζυγόν του εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Ὡ ἐπανάλαβε, ὀρκισου μοι ὅτι δὲν ἀγαπᾶς οὐδεμίαν ἄλλην, προσέθεσεν ἡ Βάνδα.

— Οὐδεμίαν, ἄγγελέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος.

— Σ' εὐχριστῶ, ὦ! σ' εὐγνωμονῶ. Καλὰ λοιπόν! Ἄκουσον γνωρίζεις τί ἠρχόμην νὰ σοὶ προτείνω; γνωρίζεις τί εἶχον ἀποφασίσαι; τῷ εἶπε μειδιῶσα.

— Ὅχι.

— ἠρχόμην νὰ σοὶ προσφέρω τὴν ἐλευθερίαν σου.

— Πῶς;

— Ζητοῦσα διαζύγιον.

ἘΟ Στέφανος εἰς τοὺς λόγους τούτους ἠγέρθη ἄγριος· ἔκαμε δις ἢ τρίς τὸν γύρον τοῦ δωματίου, μὲ φρικωδῶς ἀλλοιωμένην ἔκφρασιν τῆς μορφῆς του.

— Ὡ συγγνώμην! συγγνώμην! ἀνέκραξεν! ἡ Ναδέγα, πιστεύσασα ὅτι ἐπλήγωσε θανασίμως διὰ τῶν λόγων τούτων τὸν σύζυγόν της. Ἄν ἐγίνετο τοῦτο θ' ἀπέθνησκον· σὲ βεβαιῶ θὰ ἀπέθνησκον· σὲ ἀγαπῶ τόσο, ὥς νὰ θυσιάζομαι διὰ σέ.

Ἄλλη ἐν τούτοις σκέψις ἐτάραξεν ἐκ βάθους τὸν Λιτζανῶφ. Ἐμελλε ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐλευθερίαν ταύτην, ἣν ἀπὸ δύο ἐτῶν ἐκαραδοκεί. Μετὰ τῆς εὐτυχίας του τοῦ νὰ τὴν ἀπολάβῃ καὶ τῆς ὀδύνης τῆς Ναδέγας, ἐδίσταζε. Ν' ἀποδεχθῆ; ἦτο σκληρότης. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς Ναδέγας ἤρκεσαν νὰ τὸν καταστήσωσι τρυφερότερον.

— Πόσον εἶσαι καλὴ! εἶπεν, ἐνῶ

δάκρυα εἶχον ἀναβλύσει ἐπὶ τῶν βλεφάρων του.

Ἡ Ναδέγα ἐπίστευσε ἡ πτωχὴ ὅτι ἠγαπάτο ἐν οὐχί ἐμμανῶς, τοῦλάχιστον τρυφερῶς.

— Τί εἶναι τοῦτο τὸ βιβλίον; ἠρώτησε.

— Ἐκεῖνο ὅπερ μὲ ἔκαμε κοινωνιστὴν;

— Σπουδαῖος λοιπὸν λέγεις ὅτι ἐγίνες κοινωνιστὴς;

— Σπουδαῖότατα, ἀπεκρίθη ὁ Λιτζανῶφ, ὅστις διῶρα ἐν τῷ κοινωνισμῷ διασκέδασιν τῆς θλίψεώς του. Καὶ τόσον ἀφωσιωμένος ὥστε νὰ θυσιάσω διὰ τὴν ιδέαν τὴν ζωὴν μου.

— Τότε καὶ ἐγὼ ἐπίσης, ἔκραξεν ἡ Ναδέγα, καὶ ὡς ἡ Ρουθ εἰς τὸν Νεεμίαν, λέγω ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου, ἡ πίστις σου πίστις μου, μετὰ σοῦ δὲ καὶ ἔως κόσμου περάτων ἐλεύσομαι.

.....

ἘΟ Στέφανος διέμεινε τρεῖς ἡμέρας κεκλεισμένος παρ' αὐτῆς. Δὲν ἐξῆλθον εἰ μὴ διὰ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Παδλέβσκη νέα κοινωνιστικά βιβλία, ἅτινα κατέτρωγε διὰ τῶν βλεμμάτων, τῶν συγγραφεῶν Μπούκουιν, Γσερνιτσέβσκη, Λασσάλ καὶ Μάρξ. Κατόπιν, μετὰ τοὺς ῥώσσους καὶ γερμανοὺς κοινωνιστὰς, ἐσπούδασε μετὰ τῆς αὐτῆς θέρμης καὶ ἐπιμονῆς τοὺς, Φουριε, Προυδὼν καὶ τὸν Πέτρον Αεροῦ, ἀν οὐχὶ καὶ τὰ κλασικὰ αὐτοῦ ἔργα, τοῦλάχιστον εἰς τὰ βιβλία τῶν ὀπαδῶν των.

Ἡ ιδέα τῆς δικαιοσύνης, μέχρι τότε μὴ ὑφισταμένη εἰ μὴ ἀτελῶς, ἀποκαλυφθεῖσα καὶ ἐξαρθεῖσα διὰ τῶν κοινωνιστικῶν δογμάτων, ἀπήστραψε λαμπρὰ εἰς τὸ πείσμα του.

Ἐν πρώτοις οἰοεὶ ἐθαμβώθη.

ἘΟταν ὁ ῥώσος φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον νὰ κατενέγκῃ τὸν κατὰ τῶν ὀλίγων κρίσεων καὶ προλήψεων πέλεκυν, τὸ πράττει μετὰ λογικῆς καὶ αὐθαδεῖας, ἥτις δὲν ἀπαντᾶται εἰς τοὺς Αὐτικοὺς λαοὺς.

Ἄφνης ὁ πέριξ αὐτοῦ παλαιὸς κόσμος κατέρρευσε καὶ θεώρησε τὰ συντρίμματὰ αὐτοῦ ἄνευ ἐκπλήξεως, ἄνευ θλίψεως, ὡς φυσικὸν πρᾶγμα, ὀλέθριον καὶ δίκαιον.

Διδίδεν ἐτι πράγματα, δι' ἃ οὐδ' εἶχε κἄν σκεφθῆ. Αἱ πολιτικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ ἐπαναστάσεις τί παρήγαγον; Ἄναμφιβόλως ἀπέξεσαν ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ τοῦ βωμοῦ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀρχαίας σκωρίας τῆς ἀπάτης καὶ τῆς γοητείας· καθιέρωσαν ὅμως τὴν ἰσότητά καὶ τὴν ἐλευθερίαν; Ὅχι· ἀνῆψαν μόνον πόθους φλογεροὺς χωρὶς νὰ παράσχωσι καὶ τὸ μέσον τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν.

Αἱ μέσαι πολιτικαὶ ἐλευθερίαι, τὰ συντάγματα καὶ ὁ προτεσταντισμὸς τῷ ἐφαινότο ὡς σταθμοὶ τῆς ἀναπλαστικῆς τῶν ἔθνων προόδου, ὡς προσωρινὴ ὠφέλεια. Μετὰ τῶν ρώσων κοινωνιστῶν παρετήρησεν, ὅτι, οὔτε αἱ ἀναμνήσεις τοῦ βρωμαϊκοῦ δικαίου, οὔτε πενιχρὰ νομιμότης, οὔτε ἀυχηρὰ φιλοσοφία ἐνιαίως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀνεπαρκοῦς πίστεως, οὔτε στείρος θρησκευτικὸς ἐθνισμὸς, ἠδύναντο νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἀληθῆ σπουδαίαν εἰμαρμένην τῶν κοινωνιῶν.

Ὁ σλαυικὸς λαὸς, τόσῳ νέος, ἔτι, οὔτινος τὸ αἶμα δὲν προσεβλήθη ἔτι ὑπὸ τῆς ἀτροφίας τῶν κακιῶν τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ, οὔτινος τὸ θάρρος δὲν ἐξησθάνησεν ἔτι ἐξ ἀγόνων καὶ ἐπιδεικτικῶν μόνον ἐπαναστάσεων, τῷ ἐφάνη ἐπιδεικτικώτερος παντὸς ἄλλου εἰς τὸ νὰ τείνῃ πρὸς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ παλαιοῦ κόσμου.

Ναί! ἤθελε νὰ συμμετάσχη τοῦ ἀπεράντου τούτου κινήματος, ἤθελε νὰ ἐπιθέσῃ καὶ αὐτὸς ἕνα λίθον εἰς τὸ κολοσσαῖον τοῦτο οἰκοδόμημα. Καὶ οὕτω, ὑπὸ τόσῳ μεγάλῳ σκέψει κατεχόμενος τόσῳ μεγάλῳ σχεδίων τὴν πραγμάτων ποθῶν ἠσθάνετο τὰς ἐγωϊστικὰς δδύνας τοῦ καταπιεζομένου πρὸς στιγμὴν.

Ἄλλ' ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας δὲν δύναται τις ν' ἀπεκδυθῆ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον· τὰ ἔστικα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου ἐμελλὸν νὰ ἀγωνισθῶσιν ἔτι πλέον ἢ ἅπαρ πρὸς τὸν νέον φιλοσοφικὸν ἀνθρώπον ὅστις μόλις ἤρχισε νὰ γεννᾶται.

Μετὰ τέσσαρας σχεδὸν ἐντελοῦς μοναχίας ἡμέρας, καθ' ἃς καλὸς καὶ τρυφερὸς πρὸς τὴν Ναδέγαν, συνέλαβεν αἰφνης μεγάλην ἀπόφασιν.

Μετακλήσατε παρ' αὐτῷ τὸν ἐπιστάτην τοῦ Δημήτριον Κισλέφ, τύπον ἐκ τῶν κοινοτάτων ἐν Ῥωσίᾳ θεωροῦντα τὴν χειραφετήν ὡς μὴ ἐπιτελεσθεῖσαν καὶ διαμένοντα ἔτι ἀπολύτως ἀφοσιωμένον εἰς τοὺς κυρίους του.

Ὁ Δημήτριος ἦτο πεπαιδευμένος ὀλίγον, εἶχε δηλονότι προσὸν διὰ ὑψηλοτέραν προαγωγὴν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ μείνῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθα ἀπὸ ἀπλοῦ ἀρχιτρικλίνου ἀνῆλθεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ οικονομικοῦ ἐπιστάτου. Εἶχε ὅλα τὰ προτερήματα σιφοῦ καὶ ἀφοσιωμένου θεράποντος ἀσπαζομένου τὴν βραβίζουσαν αὐτὸν χεῖρα.

Τὴν περιουσίαν, ἣν ὁ Στέφανος ἠσώτευσεν οὕτω ἀφειδῶς, ἐκῆδετο ὡς ἰδίαν, τὸ μέγαρον ἐν ᾧ ἐγεννήθη, ἐθεώρει ὡς ἰδικόν του. Ἐπῆρετο διὰ τὰς ἡγεμονικὰς ἐπιδείξεις τοῦ κυρίου του ὡς ἂν ἀφώρων αὐτόν. Ἐν μιᾷ λέξει εἶχε συνταυτισθῆ πρὸς τὴν ζωὴν των.

Ὁ Στέφανος, ὁ ὠραῖος οὗτος ἀνὴρ, ὁ τόσον θελκτικὸς, τῷ ἐφαινότο ἔλκων τὸ γένος ἐξ ἀρχαίων προγόνων τόσῳ ὑψηλῆς καὶ ὑπερτάτης σχετικῶς πρὸς τὴν ἰδικὴν του, ὥστε παραδέχετο νὰ τὸν θεωρῆ σχεδὸν ὡς ἡμίθεον.

Συμεριζέτο τὰς διαφόρους ψυχικὰς διαθέσεις του, στεναζὼν ὅτε τὸν ἔβλεπε μελαγχολικὸν καὶ κροτῶν ἐκ χαρᾶς τὰς χεῖρας ὅτε τὸν ἔβλεπε εὐθυμον. Ἄλλ' ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς τὸν ἐπίσειυσεν εὐτυχῆ, ἐθλίβετο λίαν διὰ τὰς ἀσωτίας του. Ἴνα περιστείλῃ τὰς δαπάνας του, τὸν ἠπάτα συνεχῶς, καὶ τῷ ἠρνεῖτο χρήματα, καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ ταμεῖον ἦν πλήρες.

— Ἀγαπητὴ μου Δημήτριε, τῷ εἶπεν ὁ Στέφανος, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν ἐνησχολήθην εἰς τὰς ὑποθέσεις μου. Πολλάκις μοι ἔδωκας συνετὰς ὑπομνήσεις ἵνα μετριάσω τὰς τρελλὰς μου δαπάνας. Συμπεραίνω λοιπὸν ὅτι ἡ περιουσία μου θὰ ἠλλατώθῃ σπουδαίως ἐκ τῆς κακῆς χρήσεως. Σπεῦσε σὲ παρκαλῶ νὰ μοι δώσης ἀκριβῆ κατάστασιν τῶν ὄσων μοι μένουν. ἀφίνων κατὰ μέρος τὴν προῖκα τῆς κομῆσης. Τὴν κατάστασιν ταύτην ἐπιθυμῶ νὰ μοι παρουσιάσῃς τὸ ταχύτερον, αὐριο, ἀπόψε, ἐὰν τοῦτο εἶναι δυνατόν.

— Τῶν λογαριασμῶν μου εὐρισκομένων ἐν πλήρει τάξει, θὰ δυνηθῶ πρὸ δύο ὡρῶν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν ἡμετέραν ὑψηλοτάτην εὐγένειαν ὅ,τι μοι ζητῆ, ἀπεκρίθη ὁ Δημήτριος.

— Ὑπαγε, σὲ ἀναμένω ἀνυπομόνως ἐπανέλαβεν ὁ Στέφανος. Μοὶ χρειάζονται ἀμέσως ἑκατὸν χιλιάδες ρουβλίων.

— Ἐκατὸν χιλιάδες ρουβλίων! ἀνέκραξεν ὁ ἐπιστάτης μετὰ τόνου ἐκπλήξεως.

— Μάλιστα! σήμερον μάλιστα.

Ὁ Δημήτριος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Δύσκολον μοὶ φαίνεται τοῦτο.

Δὲν μοὶ ὑπολείπονται ἐν τῷ ταμείῳ εἰμὶ εἴκοσι χιλιάδες τὸ πολύ. Ἡ ὑμετέρα ὑψηλοτάτη εὐγένεια λησμονεῖ τί ποσὸν ἐδέχθη νὰ πληρώσωμεν τὸν παρελθόντα μῆνα διὰ τὸ μέγαρον, τοὺς ἵππους τὰ κοσμήματα τῆς

— Ἀληθῶς ἐλησμόνησα.

— Ταύτην τὴν πρώτην μάλιστα ἔλαβον σημειώσιν πέντε χιλιάδων ρουβλίων τοῦ ἀμαξηλάτου· χθὲς ἐτέρων δέκα χιλιάδων τοῦ ἐπιπλονότου (tapissier).

— Καλὰ, καλὰ! πλήρωσε τὰ ποσὰ ταῦτα· πλήρωσε ὅλας τὰς ἀποδείξεις ὅσας θὰ φέρωσι δι' ἐξοδα αὐτῆς ἐντὸς τῆς ἡμέρας ταύτης. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης παύεις τοῦ νὰ ἦσαι ὁ ταμίης τῆς κυρίας αὐτῆς.

Ὁ Δημήτριος δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ κίνημα χαρᾶς ἐπὶ τῷ εὐαρέστῳ τούτῳ ἀγγέλματι.

— Μάλιστα, πιστέ μου Δημήτριε! ἀπαρνοῦμαι πλέον τὴν ἀφροσύνην ταύτην· ἀλλ' ἐκυριεύθην ὑπὸ ἐτέρας μυριάκις καταστρεπτικωτέρας ἐκείνης, ἥτις σ' ἔκαμε τσοάκις νὰ στεναζῆς.

— Εἶνε δυνατόν; κατέρθωσε νὰ εἴπῃ ὁ ἀφοσιωμένος ἐπιστάτης, πελιδὸς καταστάς.

— Μόνον, ἐὰν καταστρέφωμαι ὀλοτελῶς, δὲν θὰ λησμονήσω, ν' ἀνταμείψω τὴν πίστιν σου καὶ ν' ἀσφαλίσω τὸ μέλλον σου. Μὴ ἀνησυχῆς λοιπὸν, καλέ μου ἄνθρωπε.

— Ἄχ! ἂν ὑπάρχῃ εἰσέτι καιρὸς, καθικετεῦω τὴν ὑμετέραν ὑψηλοτάτην εὐγένειαν νὰ σκεφθῆ. Ἡ πτωχεία, δι' ὃν τινα ἔζησεν ὡς ὑμεῖς, ἐν μέσῳ τοσοῦτου πλοῦτου εἶνε τι φοβερόν.

— Ὅχι, τόσον, ὅσον ἡ τοῦ πτωχοῦ ἀστοῦ, οὔτινος ὁ βίος διέρχεται ἐν μέσῳ στερησεῶν, χωρὶς νὰ αἰσθανθῆ ποτε μιᾶς ὥρας χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν.

— Μπάοινε! ὀμιλεῖ σπουδαίως ἡ ὑμετέρα ὑψηλοτάτη εὐγένεια;

— Σπουδαιότατα. Μὲ γνωρίζεις ἀγαπητὴ Δημήτριε! ποτὲ δὲν ἀντέστην εἰς τὰς φαντασιοπληξίας μου· ἡ τελευταία αὕτη εἶνε ἡ μᾶλλον τρομερὰ, ὅσον καὶ ἀμετάκλητος· ἀλλὰ συγχρόνως καὶ εὐγενεστέρα καὶ θὰ μοὶ προσενηση ἠδονὰς ὑψηλὰς καὶ εὐγενεῖς, οἷας ποτὲ δὲν ἐγνώρισα. Ἄθροισον λοιπὸν ἅπαντα τὰ λείψανα τῆς περιουσίας μου καὶ φέρε μοὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ρουβλίων ἃς σοὶ ζητῶ.

Ὁ πιστὸς θεράπων ἐξῆλθε λίαν κατηφῆς καὶ καταβεβλημένος ἐκ τῆς νέας ταύτης ἀφροσύνης τοῦ κυρίου του.

Εἶχε τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ρουβλίων· ἀλλὰ δὲν τῷ τὰς εἶχε δώσει, φοβούμενος μὴ τὰς δαπανήσῃ ταχέως. Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῷ ἔφερε τὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας του· μόλις δ' ἤρχιζε ἐκάστου κεφαλαίου τὴν ἀπαρίθμησιν:

— Γνωρίζεις, Δημήτριε, ὅτι ἀπεχθάνομαι τὰς λεπτουερείας· λέγε ἀμέσως, τὸ ὀλικὸν ποσὸν εἰς πόσας χιλιάδας ρουβλίων ἀνέρχεται.

— Ἀλλὰ ἡ ὑμετέρα ὑψηλοτάτη εὐγένεια

— Μὲ στενοχωρεῖς, ἀγαπητὴ μου Δημήτριε, μὲ τὴν ὑψηλοτάτην εὐγένειαν· κάλει με ἀπλῶς Στέφανον Δκνιήλοβιτς.

Ὁ Δημήτριος παρετήρησε τὸν κόμητα ἐκπληκτος.

— Ποτὲ, εἶπε, δὲν θὰ λησμονήσω τὸ σέβας ὅπερ ὀφείλω εἰς τὴν ὑμετέραν ὑψηλοτάτην εὐγένειαν.

— Ἀλλὰ πρὸ πάντων δὲν μοὶ χρεω-

σταῖς ὑπακοήν; παρετήρησεν ὁ Στέφανος μειδιδῶν.

Ἦ στενοχωρία τοῦ πτωχοῦ ἐπιστάτου ἐκρουφώθη.

— Ἄ! ἀκουσε' σχεδὸν μὲ ἀνέθρσφες' θεῶ λαιπὸν νὰ μὲ ὀνομάζης Στέφανον, ὡς ἐγὼ σὲ καλῶ Δημήτριον.

— Μήπως ἐτρελλάθη; ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν ὁ Δημήτριος.

Ὁ Στέφανος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ.

— Μάλιστα, ἀγκνητὲ Δημήτριε, εἶμαι ἀνθρώπος ὡς σέ' οὔτε κατὰ τι ἀνώτερος οὔτε κατώτερος; καὶ ἐὰν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ διατάσσω, — μῦλονότι οὐδὲ ἀναγνωρίζω ἐν ἐμοὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο — θὰ σὲ διέτασσον νὰ μὲ καλῆς Στέφανον. Σοὶ γνωστοποιῶ μόνον, ὅτι, ὅσφ περισσότερον μὲ ὑπακούσης καὶ καταργήσης τὴν ὑψιλοτάτην εὐγένειαν, τόσον περισσότερον θὰ μ' εὐχαριστῇ.

— Ἄ! εὐχαριστῶ τὴν ὑμετέραν ὑψηλοτάτην εὐγένειαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν ἣν μοὶ ἀποδίδει, διότι ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ λησμονήσω τὸ σέβας, ὅπερ ὀφείλω εἰς τὴν ὑμετέραν ὑψηλότητα' διότι ἂν ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης ἤθελεν ἐπανελεῖθαι εἰς τὰς πρώτας ιδέας, ἴσως ἤθελε μὲ τιμωρήσει διὰ τὸ σέβας οὐπερ ἀπελήφθη πρὸς αὐτήν.

— Πάλιν τὰ ἴδια; ... ἔφερες τέλος πάντων καὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ρούβλια;

— Ἐὰν ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης συγκατετίθετο εἰς πεντήκοντα χιλιάδας;

— Ὅχι.

— Εἰς ἐξήκοντα χιλιάδας;

— Ὅχι.

— Ἴσως δυνηθῶ νὰ εὐρω τέλος πάντων ὀγδοήκοντα.

— Τῇ ἀληθείᾳ ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι μὲ ἐμπορεύεσαι.

— Ἐνίοτε, παρετήρησεν ἀρμολίως ὁ πιστὸς ἐπιστάτης, δὲν δύνανται νὰ μᾶς πληρώσουν εἰ μὴ ὀγδοήκοντα χιλιάδας ρουβλίων, ὅπερ ποσὸν δι' ὑμᾶς εἶνε σχεδὸν ἑκατὸ χιλιάδες' καὶ ἐὰν ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης ἤθελε νὰ μοὶ ἐπιφορτίσῃ τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας...

— Ἀδύνατον! Θὰ κάμω δι' αὐτῶν ἐν δῶρον.

— Δῶρον! εἶπε στενάζων ὁ ἐπιστάτης.

— Γνωρίζεις ὅτι ποτὲ δὲν ἠγάπησα τὰς ρυπαρὰς φειδωλείας.

Μετὰ δέκα λεπτά ὁ Δημήτριος ἔφερε κατατεθλιμμένους τὰς ζητηθείσας ἑκατὸν χιλιάδας ρουβλίων.

— Εἶνε αἱ οἰκονομίαι μου, εἶπεν.

— Πῶς! αἱ οἰκονομίαι σου;

— Μάλιστα, αἱ οἰκονομίαι μου' ὅταν ἔβλεπον τὴν ὑμετέραν ὑψηλοτά-

την εὐγένειαν νὰ σκορπίζῃ ὄχι τόσον ἐμφρόνως τὰ πλοῦτη της ἐκ τῶν παρὰ θύρων, κατέγινα νὰ συλλέγω καὶ ἀποταμιεύω ὅσα δύναμαι ἐκ τῶν σπαταλωμένων καὶ νὰ τῇ τὰ κρύπτω δι' ὄραν ἀνάγκης.

— Καλὲ καὶ τίμιε Δημήτριε! Δός μοι τὴν χειρὰ σου.

Ἄλλ' ὁ Δημήτριος, ἀντὶ νὰ ὑπακούσῃ ἀπεσῶρθη, ῥίπτων ἐπὶ τοῦ κυρίου του βλέμμα ἐκπληκτον καὶ πῶς περιφρονητικόν.

Μετ' ὀλίγον ὅμως, ἔπεσε πρὸ τῶν γονάτων τοῦ Στεφάνου, ἔλαβε τὴν χειρὰ ἣν οὗτος τῷ ἔτεινε καὶ τὴν ἔφερε ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Πόσον θὰ ἦναι δύσκολον, ἐσκέφθη στενάζων ὁ Στέφανος νὰ ἐξαγάγῃ τις τὸν βρωσικὸν λαὸν ἀπὸ τὰς δουλικὰς συνθηλας του, καὶ νὰ τῷ ἐμπνεύσῃ αἰσθήματα ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας. Ἄλλὰ καὶ ἐγὼ ἄρὰ γε, ἀπηλλάγην ὅλων τῶν προλήψεων τῆς κοινωνικῆς τάξεώς μου;

Τῷ ἔμενον εἰς ἀκίνητα κτήματα τρία ἑκατομμύρια ρουβλίων. Εἶχεν ὅμως καταστωτεύσει σχεδὸν ἄλλα τόσα.

Ἔθεσεν ἐν τῷ θυλακίῳ του τὸν ἰσολογισμόν τῆς περιουσίας του, ἐπίσης καὶ τὰς ἑκατοχιλιάδας ρουβλίων, ἐζήτησε τὸ ὄχημά του καὶ ἐζήτησε.

(ἀκολουθεῖ)

Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Κατὰ τὴν τετραετίαν ἐγένοντο 39,004 γάμοι, 183,201 γεννήσεις καὶ 123,162 ἀποθιώσεις.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ὑποδεικνύουσι ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων γεγονότων τὴν ἐξῆς ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν ἀναλογίαν:

Γάμοι	4 ἐπὶ κατοίκων.....	149
Γεννήσεις	4 » »	31
Ἀποθιώσεις	4 » »	47

Κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν 1870—1873 ἡ ἀναλογία αὕτη παρουσιάζει διδόμενα ὑποδεέστερα καὶ διὰ τὰ τρία ταῦτα ὑπὸ ἐξέτασιν γεγονότα' διότι ἐπὶ μὲν τῶν γάμων ἡ ἀναλογία ἦτο 4 ἐπὶ 160 κατοίκων, ἐπὶ τῶν γεννήσεων 4 ἐπὶ 34 καὶ ἐπὶ τῶν ἀποθιώσεων 4 ἐπὶ 45, ἥτοι ἀφ' ἐνὸς μὲν οἱ γάμοι καὶ αἱ γεννήσεις ἦσαν ὀλιγώτεροι, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἀποθιώσεις περισσότεραι. Ἐνῶ δὲ κατὰ τὴν προηγούμενην ταύτην τετραετίαν ἡ ἐκ τῆς υπερβάσεως τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν ἀποθιώσεων αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ ὑπεδεικνύετο εἰς 1 ἄτομον ἐπὶ 167 κατοίκων, νῦν ὑπολογίζεται εἰς

1 ἄτομον ἐπὶ 96 κατοίκων. Ἄν οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν ἀπομακρύνωνται τῆς πραγματικότητος τῶν γεγονότων ἐνδεικνύουσιν εὐζωίαν προαγομένην.

Ἦ ἐκ τῆς υπερβάσεως τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν ἀποθιώσεων ἐπελθοῦσα αὐξήσις ὑπολογίζεται διὰ τὴν τετραετίαν εἰς 60,039 ἄτομα. Ἄν δὲ εἰς τὴν αὐξήσιν ταύτην προσθέσωμεν καὶ τὴν κατὰ τὰ τέσσαρα προηγούμενα ἔτη ὑποδειχθεῖσαν ἐκ 38,599 καὶ ὑπολογίσωμεν διὰ τὸ ἔτος 1878 τὸν μέσον ὄρον τῆς ἐτησίως αὐξήσεως ἐκ 12,321, ὁ πληθυσμὸς τοῦ βασιλείου ἠύξησε διὰ τῆς υπερβάσεως τῶν γεννήσεων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1878 κατὰ 140,967, ἥτοι κατὰ 7,56 τοῖς 100.

Ἦ αὐξήσις αὕτη ἀναλογοῦσα πρὸς ἐτησίαν αὐξήσιν 0,84 ἐπὶ τοῖς 100 εἶνε κατὰ τὸ ἡμισυ κατωτέρα τῆς διὰ τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς ἐξακριβωθείσης, ὑπολογιζομένης διὰ τὸ ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἀπογραφὴν χρονικὸν διάστημα εἰς 1521 ἐπὶ τοῖς 100 ἥτοι εἰς ἐτησίαν αὐξήσιν 1,69 ἐπὶ τοῖς 100. Οὕτω ἐνῶ κατὰ τὰ διδόμενα τῶν δύο ἀπογραφῶν ὁ διπλασιασμὸς τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ ὑπολογίζεται μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν εἰς 41 ἔτη καὶ 4 μῆνας, διὰ μόνης σῆς υπερβάσεως τῶν γεννήσεων ἢ περιόδου τοῦ διπλασιασμοῦ ὑποδεικνύεται διπλασία ἥτοι ἔτη 82 καὶ μῆνες 40.

Ἐκ τῆς ἀντιπαράθεσεως τῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στατιστικῶν τούτων ἐρευνητῶν δεδομένων προκύπτει ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος αὐξάνει ἐτησίως σχεδὸν ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἡμισυ δὲ ἐποικισμού (0,84,51 ἐπὶ τοῖς 100) καὶ κατὰ τὸ ἡμισυ διὰ τῆς υπερβάσεως τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν ἀποθιώσεων (0,84,57 ἐπὶ τοῖς 100) ἢ 8,45 ἐπὶ τοῖς 1000.

Κατὰ τὰ δημοσιευθέντα ἐν τοῖς Χρονικοῖς τῆς Δημοσιογραφίας (*) ὁ μέσος ὄρος τῆς ἐκ τῆς υπερβάσεως τῶν γεννήσεων αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ὑπολογίζεται ὡς ἐξῆς εἰς τινὰ ἄλλα Κράτη ἐπὶ 1000 κατοίκων:

ΑΓΓΑΙΑ	ἔτη 1864—1873	12,94
ΑΥΣΤΡΙΑ	» »	8,75
ΒΑΥΑΡΙΑ	» 1861—1868	9,78
ΒΕΛΓΙΟΝ	» »	8,22
ΓΑΛΛΙΑ	» »	1869 3,16
ΔΑΝΙΑ	» 1864—1873	10,45
ΕΛΒΕΤΙΑ	» 1867—1874	6
ΙΣΠΑΝΙΑ	» 1861—1870	7,39
ΙΤΑΛΙΑ	» 1869—1874	7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	» 1861—1868	13

(*) Annales de Démographie Internationale N. 1 Mars 1877

ΟΛΛΑΝΔΙΑ »	1864—1873	9,82
ΟΥΓΓΑΡΙΑ »	1864—1868	11,05
ΠΡΩΣΣΙΑ »	1872—1873	11
ΡΩΣΣΙΑ »	1861—1865	13,85
ΣΟΥΗΔΙΑ »	» —1873	10,70

Εἰς ἀπάσας τὰς ἐπαρχίας, πλὴν τῆς ἐπαρχίας Παξῶν παρουσιάζεται αὐξησις πληθυσμοῦ. Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἀνωτέρων αὐξησιν παρουσιάζουσιν αἱ ἐπαρχίαι Μεγαρίδος 2,33 τοῖς 100· Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς 1,96 τοῖς 100· Καρυστίας 1,80 τοῖς 100· Νάξου 1,73 τοῖς 100· Μεγαλοπόλεως 1,62 τοῖς 100· μικροτέραν δὲ αἱ ἐπαρχίαι Ἀττικῆς 0,10 τοῖς 100· Κερκύρας 0,24 τοῖς 100· Πατρῶν 0,33 τοῖς 100· Ζακύνθου 0,36 τοῖς 100· Τήνου 0,37 τοῖς 100.

Ἡ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ὁμῶς ἔτος διεξαχθεῖσα ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων παρουσιάζει διδόμενα ἀλλοτὶκ ὡς πρὸς

τῖνας τῶν ἀνωτέρω σημειωθείσων ἐπαρχιῶν· οὕτω ἡ ἐπαρχία Ἀττικῆς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν παρουσιάζει διὰ τὴν περίοδον 1870—1879 τὴν ἀνωτέραν αὐξησιν 5,68 τοῖς 100, ἡ δὲ ἐπαρχία Παξῶν αὐξησιν 4,40 ἐπὶ τοῖς 100.

Περαιόντες τὴν δημοσίευσιν τῆς Στατιστικῆς τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ προσθέτομεν κατωτέρω καὶ πινακὰ περιέχοντα ἐν περιλήψει τὴν κίνησιν κατὰ νομούς.

Ταῦτα ἠρανίσθημεν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλεξ. Μανσόλα τμηματάρχου τῆς Δημοσίας Οἰκονομίας ἐκδοθείσης Στατιστικῆς τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὰ ἔτη 1874, 1875, 1876, 1877, Στατιστικῆς τελείας, ὅσον ἐπιτρέπουσι τὰ παρ'

ἡμῖν ὑπάρχοντα μέσα, καθ' ὅσον καὶ ληξιαρχικοῦ συστήματος κανονικῶς καὶ ἀπροσκόπτως λειτουργούντος στερούμεθα, καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ Στατιστικὸν Γραφεῖον, δὲν ἔχει τὴν ἔκτασιν ἐκείνην ἣτις ἐνέπρεπεν αὐτῷ, ἥτις ὁμῶς πεποιθामεν ὅτι θέλει ἐπιτευχθῆ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ νέου ὑπουργείου τῆς βιομηχανίας.

Ἐπαινοὶ λοιπὸν καὶ εὐχαριστίαι ὀφείλονται τῷ ἀκαμάτῳ τούτῳ ὑπαλλήλῳ δικαίως κτησαμένῳ εὐρωπαϊκὴν φήμην διὰ τὸν περὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην ζῆλόν του καὶ διὰ τὰ πλεῖστα αὐτοῦ δημοσιεύματα, δημοσιεύματα μαρτυροῦντα κρίσιν πολλὴν καὶ παιδείαν οὐκ ὀλίγην.

Κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1874—1877

Νομοὶ	Γάμοι		Γεννήσεις						Ἀποβιώσεις		
	Γάμοι	ἐπὶ κ.	Ἄρσεν	Θηλ.	Τὸ ἕλον	ἐπὶ κ.	Γνήσια	Νῆα	Νῆα ἐπὶ 100	Ἀποβιώσεις	ἐπὶ κ.
Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	3707	147	9954	9267	49221	28	18074	1150	6,36	15551	35
Εἰβοίας	1863	178	5040	4742	9782	33	9733	49	0,49	5142	64
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	2676	162	6352	5626	11978	36	11931	47	0,40	7886	54
Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας	3046	159	8170	7109	15279	31	15234	45	0,29	10143	48
Ἀχατίας καὶ Ἡλίδος	5141	116	11596	10724	22320	26	22043	277	1,25	16365	36
Ἀρκαδίας	4521	116	11387	10242	21629	21	21500	129	9,58	13564	39
Λακωνίας	2860	149	7116	6367	13483	31	13407	76	0,56	7694	54
Μεσσηνίας	3423	154	9436	8298	17734	29	17699	35	0,19	11229	46
Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	3659	139	8878	8539	17417	29	17390	27	0,15	12311	41
Κυκλάδων	2866	164	7927	7370	15297	32	15009	288	1,92	10273	48
Κερκύρας	2544	156	5177	4477	9654	40	9470	184	1,96	6588	58
Κεφαλληνίας	1736	179	3318	2104	5422	56	5397	25	0,46	3351	92
Ζακύνθου	962	185	2075	1910	3985	44	3725	260	6,98	3065	57
	39004	149	96426	86775	183201	31	180609	2592	1,43	123162	47

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ «ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ» ἐπὶ τῆς διαστορώσεως τῶν ἑδῶν Πειραιῶς καὶ Γεραίου ἀρ. 30.

- Ἐν ΣΥΡῶ παρὰ τῷ κυρίῳ Δ. Ἀθηναίῳ,
- Ἐν ΠΑΤΡΑΙΣ παρὰ τῷ κυρίῳ Σπ. Πρινάρῃ.
- Ἐν ΝΑΥΠΑΓῶ παρὰ τῷ κυρίῳ Παύλῳ Ἰατρῷ.
- Ἐν ΧΑΛΚΙΔΙ παρὰ τῷ κυρίῳ Γ. Ν. Φιλαρέτῳ.
- Ἐν ΘΗΒΑΙΣ παρὰ τῷ γραφείῳ τῆς «Σφιγγός.»

- Ἐν ΙΘΑΚῇ παρὰ τῷ κυρίῳ Κ. Ν. Παυλάτῳ.
- Ἐν ΚΕΡΚΥΡᾷ παρὰ τῷ κυρίῳ
- Ἐν ΖΑΚΥΝΘῶ παρὰ τῷ κ. Γ. Κ. Σφήκῳ.
- Ἐν ΚΩΝ]ΠΟΔΕΙ παρὰ τῷ κ. Δ. Ἡλιάδῃ.
- Ἐν ΒΡΑΙΛᾷ παρὰ τῷ κ. Κλεάνθει Παπάζογλῃ.